

Määräykset ja ohjeet 5/2012

Eläkesäätion eläkevastuun laskuperusteet

Dnro
FIVA 3/01.00/2012

Antopäivä
14.6.2012

Voimaantulopäivä
1.7.2012

FINANSSIVALVONTA
puh. 010 831 51
faksi 010 831 5328
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
www.finanssivalvonta.fi

Lisätietoja
Instituutiovalvonta/Työeläkelaitokset

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräys- ja ohjekokoelma > Määräyskokoelman rakenne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	4
	1.1 Soveltamisala	4
2	Säädöstausta	5
	2.1 Lainsäädäntö	5
	2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös	5
	2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	5
3	Tavoitteet	6
4	Eläkevastuu ja laskuperusteet	7
	4.1 Eläkevastuun laskenta	7
	4.2 Laskuperusteet	8
	4.2.1 Laskuperusteiden merkinnät	9
	4.2.2 Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)	9
	4.2.3 Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)	10
	4.2.4 Erikoisvakiot	11
5	Siirtymä- ja voimaantulomääräykset	13
6	Kumotut määräykset ja ohjeet	14
7	Muutoshistoria	15

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisiin valvottaviin:

- eläkesäätiölain 2 §:n 1) kohdassa tarkoitettuun A-eläkesäätiöön
- eläkesäätiölain 2 §:n 3) kohdassa tarkoitettuun AB-eläkesäätiön A-osastoon.

Näitä määräyksiä ja ohjeita ei sovelleta eläkesäätiöön eikä eläkesäätiön osastoon, joka tarjoaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetussa laissa (173/2009) tarkoitettuja vapaaehtoisia lisäetuja.

2 Sääöstäusta

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- eläkesäätiölaki (1774/1995, jäljempänä myös ESL)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eläkekassan vastuvelan ja eläkesäätiön eläkevastuun laskemisessa käytettävästä enimmäiskorosta (415/2006)

2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat päätökset:

- työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleiset laskuperusteet (STM/3400/2007)

2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa sitovia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentti ja 44 §:n 4 momentti
- eläkesäätiölain 10 §:n muuttamisesta annetun lain (98/2016) voimaantulosäännös (*Annettu 11.10.2016, voimaan 31.12.2016*)

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on
- varmistaa, että eläkesäätiöiden laskuperusteet eläkevastuun laskemiseksi turvaavat toimintapiiriin kuuluvien ja vapaakirjan saaneiden henkilöiden sekä eläkkeensaajien etuudet
  - varmistaa, että eläkevastuun laskennassa käytettävät muuttujat, kuten kuolemaan, eliniänodotukseen ja työkyvyttömyyteen liittyvät oletukset sekä taloudelliset oletukset on valittu varovaisuutta noudattaen.

4 Eläkevastuu ja laskuperusteet

- (1) Finanssivalvonnan oikeus antaa sitovia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
- eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentti, 44 §:n 4 momentti

Eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentissa annetaan Finanssivalvonnalle valtuudet määrätä kuinka alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu, vastaisten eläkkeiden eläkevastuu ja indeksikorotusvastuu lasketaan. Eläkesäätiölain 44 §:n 4 momentissa Finanssivalvonnalle annetaan valtuudet määrätä eläkevastuun laskennassa käytettävien laskuperusteiden sisällöstä, turvaavuuden ja varovaisuuden noudattamisesta laskuperusteissa sekä eläkevastuun laskennassa käytettävien muuttujien valinnasta ja oletuksista.

4.1 Eläkevastuun laskenta

MÄÄRÄYS (kohdat 2-12)

- (2) Eläkevastuu lasketaan eläkesäätiön laskuperusteiden mukaisesti niiden henkilöiden osalta, joilla, jos eläkesäätiö purettaisiin laskentahetkellä, olisi osuus säätiön varoihin. Henkilön eläkevastuun on aina oltava vähintään laskentahetkellä oikeutetusta vapaakirjasta laskettavan eläkevastuun suuruinen. Muusta syystä kuin eläketapahtumasta tai kuolemasta aiheutuvaa poistuvuutta ei saa eläkevastuuta laskettaessa ottaa huomioon.
- (3) Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuuseen sisällytetään sellaiset eläketapaukset, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen laskentahetkeä. Eläkevastuun määrä on vastaisten eläke-erien laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo. Työttömyyseläkkeiden eläkevastuu lasketaan kuten määräaikaisten vanhuuseläkkeiden eläkevastuu.
- (4) Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu lasketaan niiden henkilöiden osalta, joiden eläketapahtuma ei ole sattunut laskentahetkeen mennessä. Eläkevastuun määrä on vastaisten, laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden ja hautausavustusten laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo.
- (5) Mikäli työntekijä on työsuhteessa eläkeiän täyttäneenä, lasketaan vastaisista eläkkeistä aiheutuva eläkevastuu olettamalla vanhuuseläkkeen alkavan heti.
- (6) Laskentahetkeä seuraavana vuonna annettaviksi päätettyjen etujen korotusten pääoma-arvot tulee sisällyttää alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden eläkevastuihin.
- (7) Jos eläkesäätiö sisällyttää eläkevastuuseensa eläkesäätiölain 43 §:n 2 momentin kohdan 4) mukaisen varauksen (indeksikorotusvastuu) etujen tulevia korotuksia varten, tulee laskuperusteista ilmetä, miten varausta kartutetaan ja puretaan. Etujen tuleviin korotuksiin voidaan lukea indeksiehdosta sekä eläkepalkan kasvusta aiheutuva eläkevastuun kasvu.

- (8) Indeksikorotusvastuulle tulee olla laskuperusteissa määritelty yläraja. Säätiökohtaista ylärajaa määrättäessä tulee ottaa huomioon eläkesäätiön säännöissä määritelty indeksiehto, varojen arvioitu tuleva tuotto, vakuutuskannan rakenne sekä pitkällä aikavälillä turvaava laskuperustekorko.
- (9) Säätiökohtaisen ylärajan määrittäminen edellyttää, että eläkesäätiön säännöissä on ehdoton määräys vuotuisen indeksikorotuksen tasosta. Eläkesäätiön varojen arvioidun tulevan tuoton tulee perustua sijoitusomaisuuden allokaatioon laskentahetkellä sekä eri sijoituslajien arvioituun tuottoon pitkällä aikavälillä.
- (10) Ilman säätiökohtaista ylärajan laskentaa, indeksikorotusvastuu saa olla enintään 8 prosenttia alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden eläkevastuiden yhteenlasketusta määrästä.
- (11) Mikäli etujen määrään vaikuttavien vapaakirjojen arvot eivät ole tiedossa tarkkoina, täytyy eläkesäätiön laskuperusteissa määritellä, miten vapaakirjat arvioidaan.
- (12) Mikäli eläkevastuu (raporteille VL061 ja VL062) lasketaan tilinpäätöstä varten käyttäen arviokaavoja, tulee laskuperusteista käydä ilmi kuinka eläkevastuu arvioidaan.

4.2 Laskuperusteet

- (13) Korkein sallittu laskuperustekorko on annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella eläkesäätiön eläkevastuun laskemisessa käytettävästä enimmäiskorosta.

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 14-18)

- (14) Eläkesäätiöllä tulee olla tämän määräyksen mukaiset laskuperusteet. Laskuperusteisiin kerran valittua tekniikkaa ei tule ilman perusteltua syytä muuttaa, jotta eri vuosien vertailukelpoisuus säilyy.
- (15) Eläkesäätiön eläkevastuun laskemisessa tulee käyttää sosiaali- ja terveysministeriön eläkevakuutusyhtiöille 28.11.2007 vahvistamien työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleisten laskuperusteiden (STM/3400/2007) ja siihen myöhemmin tehtyjen muutoksien mukaisia vakuutusteknisiä suureita.
- (16) Eläkesäätiön tulee käyttää lukujen 4.2.1 – 4.2.4 mukaisia laskuperusteita. Mikäli eläkesäätiön säännöt, vakuutuskanta tai muu peruste edellyttää, tulee eläkesäätiön kuitenkin käyttää näistä laskuperusteista poikkeavia vakioiden arvoja tai kaavoja.
- (17) Eläkesäätiön tulee ilmoittaa lukujen 4.2.1 – 4.2.4 mukaisten laskuperusteiden käytöstä tai toimittaa näistä mahdollisesti poikkeavat laskuperusteet sekä niihin tulevat muutokset perusteluineen Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.
- (18) Mikäli eläkesäätiön laskuperusteet sisältävät kertoimia, joiden arvot eläkesäätiön hallitus vahvistaa erikseen, tulee vahvistetut kertoimien arvot toimittaa Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.

4.2.1 Laskuperusteiden merkinnät

M Ä Ä R Ä Y S (kohta 19)

(19)

x	= vakuutetun ikä syntymäpäivänä vuonna v
w	=eläkesätiön sääntöjen mukainen eläkeikä
u	= työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja syntymävuoden erotus
E	= 1.1. $v+1$ maksettava eläkesätiön eläke
E^L	= määrä, jolla myöhemmin alkava muu etuus pienentää eläkesätiön eläkettä
wL	= ikä, josta alkava muu etuus pienentää eläkesätiön eläkettä
E^{TK}	= eläkesätiön sääntöjen mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen karttumaton osa
E^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut eläkesätiön eläke
E^{AL}	= etuuden E^L laskentahetkeen mennessä karttunut osa
E^{AP}	= laskentahetkeen mennessä karttunut eläkesätiön perhe-eläke
E^P	= 1.1. $v+1$ eläkesätiön perhe-eläke laskettuna niin kuin edunsaajina olisi leski ja kaksi lasta
z	= $\max\{x + \frac{1}{2}, w\}$
zL	= $\max\{x + \frac{1}{2}, wL\}$
H^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut hautausavustus
y	= lesken ikä syntymäpäivänä vuonna v
T_1	= nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v
T_2	= toiseksi nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v

Kertoimet C_0 , C_1 ja C_2 ovat edunsaajien lukumääristä, eläkesätiön säännöistä ja TyEL:n voimaantulosäännöistä riippuvat lisäperhe-eläkkeen osituskertoimet.

4.2.2 Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 20-24)

Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu lasketaan tilivuonna 31.12. edunsaajakohtaisesti eri eläkelajien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(20) \quad V_v^A(E) = \begin{cases} E \cdot \bar{a}_{x+\frac{1}{2}} - \sum_i E^{Li} \cdot \frac{\bar{N}_{wLi}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{vakuutetun ollessa vanhuuseläkkeellä 1.1. } v+1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(21) \quad V_v^A(S) = E \cdot \bar{a}_{(u)+(x+\frac{1}{2}-u):w}^{\bar{ii}}, \text{ tunnettujen eläketapausten osalta}$$

$$(22) \quad V_v^A(S) = E^{TK} \cdot \left(\bar{A}_{x:w}(S) - \frac{1}{1+b_1} \cdot \bar{A}_{x+1:w}(S) \right), \text{ tuntemattomien eläketapausten osalta}$$

Työttömyyseläke

$$(23) \quad V_v^A(T) = \begin{cases} E \cdot \frac{\bar{N}_{x+\frac{1}{2}} - \bar{N}_w}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{kun } x < w \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Perhe-eläke

$$(24) \quad V_v^A(P) = E^P \left[C_0 \bar{a}_{y+\frac{1}{2}} + C_1 \bar{a}_{\lceil T_1 - \frac{1}{2} \rceil} + C_2 \bar{a}_{\lceil T_2 - \frac{1}{2} \rceil} \right]$$

4.2.3 Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 25-29)

Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu lasketaan tilivuonna 31.12. vakuutettukohtaisesti eri eläkelajien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(25) \quad V_v^V(E) = \begin{cases} E^A \cdot \frac{\bar{N}_z}{D_{x+\frac{1}{2}}} - \sum E^{ALi} \cdot \frac{\bar{N}_{zLi}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{kun vakuutettu ei ole vanhuuseläkkeellä 1.1. } v+1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(26) \quad V_v^V(S) = E^A \cdot \bar{A}_{x+\frac{1}{2}:w}(S)$$

Työttömyyseläke

$$(27) \quad V_v^V(T) = 0$$

Perhe-eläke

$$(28) \quad V_v^V(P) = E^{AP} \bar{A}_{x+\frac{1}{2}}(P)$$

Hautausavustus

$$(29) \quad V_v^V(K) = H^A(1 - \delta \bar{a}_{x+\frac{1}{2}})$$

4.2.4 Erikoisvakiot

M Ä Ä R Ä Y S (kohta 30)

(30) Eläkevastuun laskennassa tulee käyttää seuraavia yleisten laskuperusteiden erikoisvakioiden arvoja.

Kuolevuus:

-vanhuuseläke, työttömyyseläke ja alkanut perhe-eläke

$$b_2 = \begin{cases} 5, & \text{kun } v - x < 1930 \\ 3, & \text{kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 2, & \text{kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 0, & \text{kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ -2, & \text{kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ -3, & \text{kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -5, & \text{kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -7, & \text{kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -8, & \text{kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -10, & \text{kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

-vastainen perhe-eläke ja hautausavustus

$$b_2 = \begin{cases} 8, & \text{kun } v - x < 1930 \\ 6, & \text{kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 5, & \text{kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 3, & \text{kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ 1, & \text{kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ 0, & \text{kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -2, & \text{kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -4, & \text{kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -5, & \text{kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -7, & \text{kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

missä $v - x$ on työntekijän syntymävuosi.

Laskettaessa perhe-eläkkeen pääoma-arvokerrointa edunjättäjään liittyvät suuret lasketaan käyttäen edunjättäjän sukupuolta vastaavaa kuolevuutta ja edunsaajaan liittyvät suuret lasketaan käyttäen edunsaajan sukupuolta vastaavaa kuolevuutta.

Työkyvyttömyys:

-alkaneen eläkkeen pääoma-arvo

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

-vastaisen eläkkeen kertamaksu

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

Rahan arvon muuttuvuus

$$b_{15} = 0$$

Kuormitus on 5 % eläkevastuun bruttomäärästä.

(Annettu 11.10.2016, voimaan 31.12.2016)

5

Siirtymä- ja voimaantulomääräykset

- (1) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä indeksikorotusvastuun kartuttamisesta ja käyttämisestä perustuu eläkesäätiölain 10 §:n muuttamisesta annetun lain (98/2016) voimaantulosäännökseen. Eläkesäätiölain 44 §:n 4 momentissa Finanssivalvonnalle annetaan valtuudet määrätä eläkevastuun laskennassa käytettävien laskuperusteiden sisällöstä.

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 2-4)

- (2) Käytettäessä indeksikorotusvastuuta työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa (69/2016) (eläkeuudistus) säädetyistä alimpien vanhuuseläkeikien muutoksista aiheutuvan eläkevastuun kasvun peittämiseen, tulee Finanssivalvonnalle ilmoittaa kuinka paljon eläkevastuu kasvaa kyseisten muutosten johdosta, kuinka paljon indeksikorotusvastuuta kartutetaan ja puretaan eläkevastuun kasvun peittämiseen
- (3) Mikäli indeksikorotusvastuun ylärajaa korotetaan alimpien vanhuuseläkeikien muutoksen aiheuttaman eläkevastuun kasvun johdosta 31.12.2016, tulee laskuperusteista tai niiden perusteluista ilmetä yläraja ilman korotusta ja korotuksen kanssa. Kun indeksikorotusvastuuta on käytetty eläkevastuun kasvun peittämiseen, tulee yläraja palauttaa ennalleen.
- (4) Indeksikorotusvastuuta voidaan käyttää myös peittämään eläkevastuun kasvua, joka johtuu kompensoitaessa joko kokonaan tai osittain työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen vähennystä (varhennusvähennys).

(Annettu 11.10.2016, voimaan 31.12.2016)

6 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tulleessaan seuraavat Finanssivalvonnan antamat määräykset

- Vakuutusvalvontaviraston eläkesäätiölain alaisille lisäeläketurvaa harjoittaville eläkesäätiöille 13.9.2006 antaman määräyksen vakuutusteknisistä laskelmista ja niiden perusteena olevista laskuperusteista (dnro 6/002/2006).

7 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu sen voimaantulon jälkeen seuraavasti:

Annettu 11.10.2016, voimaan 31.12.2016

- *muutettu määräyksiä ja ohjeita johtuen TyEL:n kuolevuusperusteen muutoksista luvussa 4.2.4*

Määräyksiin ja ohjeisiin on lisätty siirtymä- ja voimaantulomääräykset indeksikorotusvastuun käytöstä eläkeuudistuksen yhteydessä.